

Handläggare
Christoffer Jusélius
Telefon 08-508 27 214Till
Stadsbyggnadsnämnden

Startpromemoria för del av Råcksta 1:21 invid Floden 1 inom stadsdelen Råcksta (ställverk)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbete påbörjas

Monika Joelsson Vestlund
T.f. stadsbyggnadsdirektör

Martin Schröder	Louise Heimler
T.f. avdelningschef	Enhetschef

SAMMANFATTNING

Detaljplanens syfte är att möjliggöra ett nytt ställverk för Svenska Kraftnät, vilket bidrar till att säkrar energiförsörjning i Stockholm. Ställverket föreslås invid Råckstavägen, inom del av Råcksta 1:21, i anslutning till Ellevios befintliga ställverk på Floden 1, direkt öster om planområdet.

Planförslaget ska förena formgivning av byggnader, landskap och stadsrum med funktionalitet. Aktuellt område ägs av Stockholms stad och markanvisning förväntas ske under våren 2023.

Ett nytt ställverk krävs för att säkerställa pågående kapacitetsökning i stadens energiförsörjning. Det nya ställverket behöver ligga i anslutning till den befintliga fördelningsstationen i Beckomberga. Anläggningens utformning kommer att anpassas för att hantera befintlig översvänningsrisk norr om planområdet samt de magnetfält som alstras. Därutöver behöver infarter till området studeras vidare under planprocessen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att påbörja planarbete.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
start.stockholm/detaljplaner

UTLÅTANDE

Syfte

Detaljplanens syfte är att möjliggöra ett nytt ställverk för Svenska Kraftnät, vilket bidrar till att säkra energiförsörjningen i Stockholm. Ställverket föreslås invid Räckstavägen, inom del av Räcksta 1:21, i anslutning till Ellevios befintliga ställverk på Floden 1, direkt öster om planområdet.

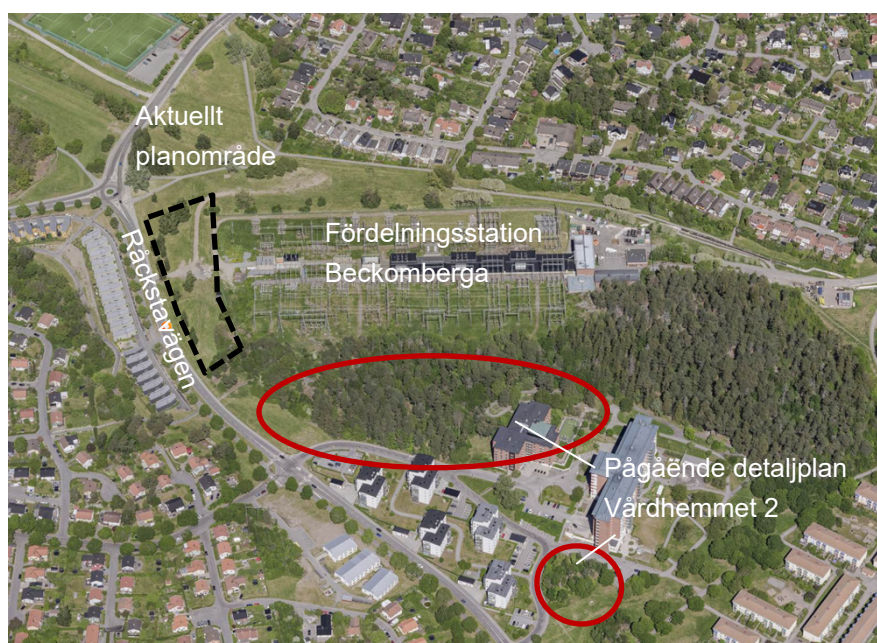
Detaljplanen ska säkerställa att anläggningarnas utbredning och utformning beaktar en möjlig stadsutveckling i närområdet. Detaljplanen ska bidra till väl gestaltade stads- och landskapsrum. Planförslaget ska förena formgivning av byggnader, landskap och stadsrum med funktionalitet.

Bakgrund

Ett nytt ställverk krävs för att säkerställa pågående kapacitetsökning i stadens energiförsörjning. Det nya ställverket behöver ligga i anslutning till den befintliga fördelningsstationen i Beckomberga. Projektet pågår inom Svenska kraftnäts program ”Storstockholm Väst” som startade i och med den nätutredning som regeringen initierat, bland annat tillsammans med Stockholms stad.

Plandata

Planområdet är beläget i Räcksta på fastigheten Räcksta 1:21 och omfattar cirka 6700 kvadratmeter.

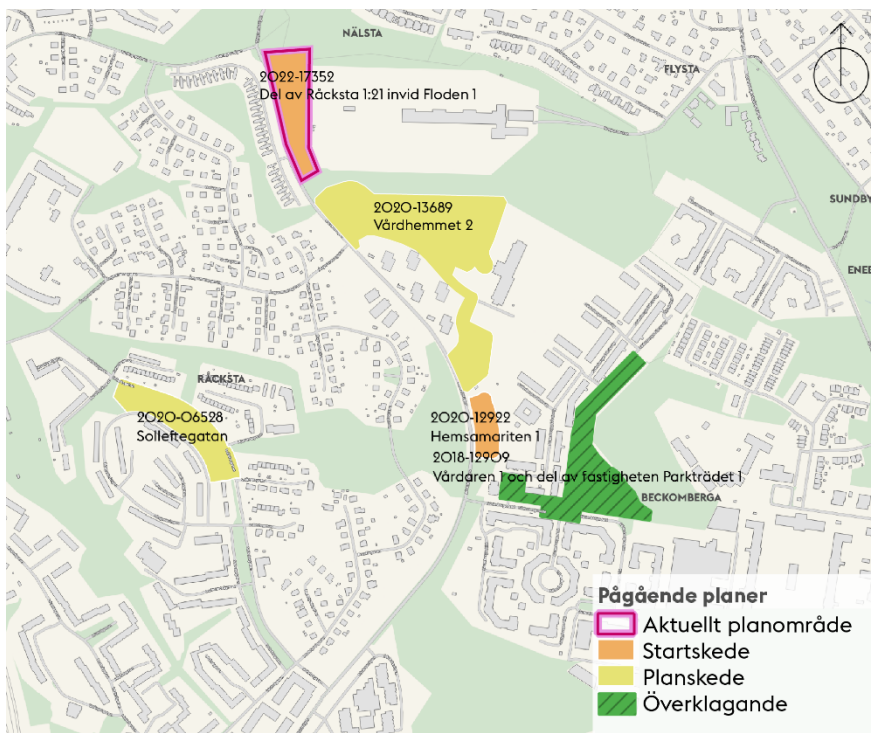

Karta som visar planområdets avgränsning (streckad linje), samt angränsande pågående detaljplaner eller program.

Gällande detaljplan

Det aktuella området omfattas av detaljplan P1 4329 från 1955 och anger park.

Pågående detaljplaner i området

- Detaljplan för Vårdhemmet 2 (dnr 2020-12689), cirka 300 bostäder. Planen är i samrådsskede.
- Detaljplan för Hemsamariten 1 (dnr 2020-12922), ca 80 bostäder. Planen är i startskede.
- Detaljplan för Solleftegatan, del av Grimsta 1:2 (dnr 2020-06528), cirka 120 bostäder. Planen är i planskede.
- Detaljplan för Vårdaren 1 m.fl. (dnr 2018-12909), cirka 160 bostäder. Planen är överklagad.

Markägoförhållanden

Marken ägs av Stockholms stad.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

I översiktsplanen är den aktuella ytan ett område där komplettering kan prövas inom ramen för befintlig markanvändning och med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov. Råckstavägen omnämns som en gata som ska omvandlas till stadsgata med lokal karaktär.

Riksintressen

Elförsörjningen och kraftledningar till ställverk omfattas av riksintresse.

I nära anslutning till planområdet finns riksintresse för kulturmiljö avseende Vällingby-Råcksta.

Markanvisning

Beslut om markanvisning till Svenska Kraftnät planeras i exploateringsnämnden den 23 mars 2023.

Nuvarande förhållanden

Stadsbild

Vy söderut på Råckstavägen, där befintligt ställverk inom Floden 1 är synligt. Planområdet föreslås mellan Råckstavägen och befintligt ställverk.

Området ligger längs Råckstavägen och består av en gräsyta med träd. Ytan används idag också delvis som uppställningsyta. Öster om området ligger fördelningsstation Beckomberga som är ett ställverk, vilket dominerar stadsbilden. Väster om Råckstavägen finns radhus två våningar.

Kulturmiljö

Området ligger direkt öster om riksintresset för Vällingby och Råcksta. Vällingby är Sveriges första ABC-stad (arbete-bostad-centrum). Värdebärande karaktärsdrag inom riksintresset är följande:

- Stadsdelarnas blandning av service, arbetsplatser, bostäder och parker.
- Centrala parkstråk och dess samband med omgivande grönstruktur.
- Centrumanläggningarnas artikulerade arkitektur med omsorg om byggnadsdetaljer, form-, färg- och materialverkan.
- Den tydliga gestaltningssidén med högre byggnader närmast centrumanläggningen och en succesiv nedtrappning av skalan längre ut.

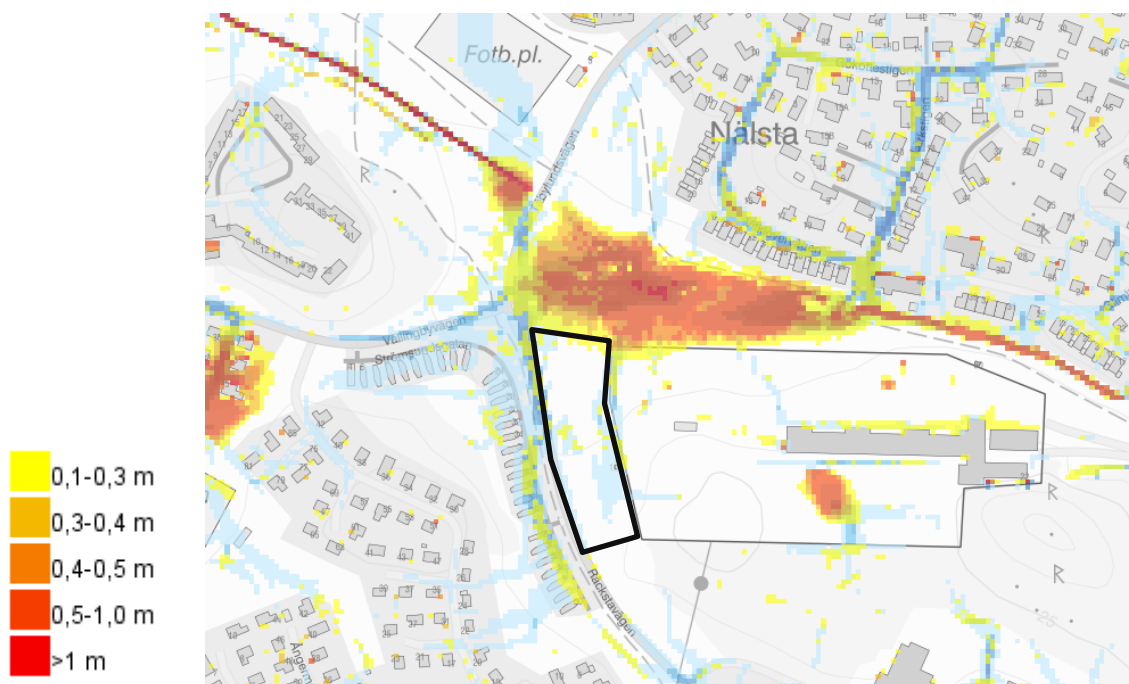
- Bebyggelsens anpassning till naturlandskapet och terrängen.
- De ursprungliga husens gestaltning och byggnadsdetaljer såsom fönster, entrépartier, balkonger och räcken.

Trafik och kollektivtrafik

Området ansluter till Råckstavägen. Floden 1 angörs österifrån från Kopparbacken. I Nälstastråket finns gång- och cykelvägar som knyter samman Råcksta och Beckomberga. Längs Råckstavägen finns en gångbana på östra sidan och gång- och cykelbana längs den västra sidan.

Vattenfrågor

Marken sluttar från syd till nord och ett flödesstråk går genom området samt längs Råckstavägen mot en större lågpunkt i Nälstastråket, norr om området. En del vatten, 0,1-0,3 meter, riskerar att samlas i lågpunkten vid kraftiga regn.

Karta som visar lågpunkten i Nälstastråket och ungefärligt planområde. För att säkerställa lämplig markanvändning bör tillkommande ställverk inte placeras inom lågpunkten.

Riskfrågor

Befintlig riskfråga i området idag är den elektromagnetiska strålningen från den befintliga fördelningsstationen. Norr om föreslaget planområde finns även risk för översvämning.

Planförslaget

Arkitektonisk idé

Bebyggelse

Anläggningen kommer att upplevas från Råckstavägen och Nälstastråket. Anläggningen ska utformas så att den upplevs som en integrerad del i stadsdelen och kvalitativt gestaltad stadsmiljö, som bidrar till att skapa upplevelserika stads- och landskapsrum.

Arkitekturen bör lyfta fram och uttrycka anläggningens funktion, i syfte att skapa en identitetsbärande arkitektur som bidrar till att skapa en upplevelserik stadsmiljö. Utformningen ska vara omsorgsfull i sin volymhantering, materialitet och detaljering, för att mötet med omgivningen ska fungera från flera betraktelseavstånd. Anläggningen bör även inrymma växtlighet, i syfte att värna delar av platsens naturvärden samt kompensera för den naturmark som tas i anspråk.

Ställverkets ytanspråk ska minimeras, liksom dess omgivningspåverkan. För att uppnå ett effektivt marknyttjande krävs en samverkan mellan Svenska Kraftnät och Ellevio för att utreda ytor för samnyttjande mellan ställverken.

Anläggningens placering och utformning behöver utredas under planprocessen. Byggaktörens ansökan rör det gulmarkerade området i bilden nedan. Utbredning norr om den befintliga fördelningsstationen bör begränsas med anledning av skyfallsrisken och landskapsrummet.

Föreslagen utbredning för nytt ställverk i gul markering från Svenska Kraftnät. Röd linje illustrerar område som ingår i parkstråket Nälstastråket samt som är översvämningskänsligt. Kontorets bedömning är att den nya fördelningsstationen i huvudsak lokaliseras inom området närmast vägen och inte inom det rödmarkerade området på grund av intrång i parkstråket samt att området också utgör en lågpunkt och därmed riskerar att översvämmas vid skyfall.

Planförslagets konsekvenser

Det föreslagna ställverket är viktigt för att kunna säkra en trygg elförsörjning för Stockholm och dess närområden. Förslaget är en förutsättning för att projektet ”Beckomberga station” ska kunna genomföras.

Bostadsförsörjning

Projektet är väsentligt för Stockholms elförsörjning. Projektet bidrar till en växande stad då det utgör en förutsättning för utbyggnad av bostäder och verksamheter i Stockholm.

En socialt sammanhållen stad

Planförslaget bedöms inte påverka den sociala sammanhållningen i området.

Trygghet

Utformning, gestaltning och placering av den nya bebyggelsen ska anpassas så att trygghetsupplevelsen i området inte påverkas negativt. Då ställverket kommer i direkt anslutning till befintlig gångbana behöver gestaltningen för skalskyddet ges en särskild

omsorg för att inte skapa otrygghet längs Råckstavägen och i Nälstastråket.

Kulturmiljö i en växande stad

Höga kulturmiljövärden finns i direkt anslutning till planområdet. Det innebär att nya byggnader och anläggningar behöver anpassas till befintliga värden.

Arkitektur och gestaltning

Gestaltningen av den nya byggnaden ska utföras med hög kvalitet för att ta hänsyn till det befintliga riksintresset Vällingby och Råcksta.

Trafik och mobilitet

Förslaget innebär att befintlig infart till Råckstavägen byggs om för att skapa tillgänglighet till den nya anläggningen.

Grön och vattennära stad

Naturmark kommer att tas i anspråk för ny bebyggelse. Påverkan på befintliga naturvärden och spridningssamband behöver utredas. Målsättningen är att spara delar av de befintliga naturvärdena samt att tillföra grönska inom området. Norr om planområdet finns hög översvämningsrisk, som ska beaktas under planprocessen.

Kulturliv, idrott och rekreation

Planförslaget anpassas så att möjligheterna till rekreation i Nälstastråket inte påverkas negativt.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Den nya bebyggelsen innebär fler hårdgjorda ytor i området. Planförslaget ska anpassas för att hantera dagvatten samt skyfall i området.

Den nya anläggningen kan innebära verksamhetsbuller samt magnetfält. Dessa störningar ska minimeras så att gällande riktvärden uppfylls för befintlig bostadsbebyggelsen väster om planområdet.

Planprocess

Process

Planarbetet avses att bedrivas med standardförfarande. Nästa tillfälle som ärendet ska redovisas för stadsbyggnadsnämnden blir vid redovisning inför nytt ställningstagande efter plansamrådet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i

6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. Underlag till undersökningen om betydande miljöpåverkan har inhämtats från Stadsmuseet, miljöförvaltningen och Storstockholms brandförsvär.

Tidplan

Start-PM	mars 2023
Samråd	november 2023
Granskning	september 2024
Antagande	december 2024

Planavtal

Planavtal ska tecknas med byggaktören för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättandet av detaljplanen.

STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA STÄLLNINGSTAGANDE

Den föreslagna ställverksstationen är viktig för att kunna säkra en trygg elförsörjning för Stockholm och dess närområden. Förslaget är en förutsättning för att projektet ”Beckomberga station” ska kunna genomföras. Med tanke på förslagets betydelse för elförsörjningen samt att anläggningen föreslås på en yta som är lågt utnyttjad idag, bedömer stadsbyggnadskontoret att förslaget kan prövas i en detaljplaneprocess.

Byggnadens utformning blir en viktig fråga att utreda under planprocessen. Konst kan användas som utsmyckning av byggnaden eller för att skapa en intressant miljö i anslutning till byggnaden. Belysning kan med fördel användas för att skapa en trygg utemiljö samt pedagogiskt förmedla byggnadens innehåll. Gångstråk och siktlinjer genom Nälstastråket ska hållas öppna och tillgängliga.

En trädridå omsluter i nuläget den befintliga fördelningsstationen vilket ger ett mjukt möte med omgivningen. I och med förslaget behöver träd tas ner. Om möjligt ska dessa omplanteras i en ny trädridå mot Nälstastråket och Råckstavägen.

Angöring till ställverket behöver studeras. Mest lämpligt vore att nyttja befintlig infart men eventuellt flytta denna med anledning av byggnadens placering. Hänsyn bör tas till befintliga bostäder väster om vägen, både avseende gestaltning och det magnetfält som alstras av anläggningen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att påbörja planarbete.

SLUT